

Sjúkrabjálfun og umhverfið - sjúkrabjálfarar og umhverfið -

Heilsuefning I

Dr. Steinunn A. Ólafsdóttir soo@hi.is, lektor við Námsbraut í sjúkrabjálfun HI

1

Environmental physiotherapy

- Umhverfissjúkrabjálfun ?
 - Hvað er það
- Undirfélag sjúkrabjálftara [Environmental Physiotherapy Association](#)

2

Absolute health care greenhouse gas emissions by National Health Expenditure category and U.S. total for 2003–2013

Expenditure category / Year	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Acute Care	164	169	180	200	206	210	216	222	228	233	238
Long-term Care Services	57	60	62	65	66	69	70	72	74	76	77
Other Professional Services	7	8	8	8	8	8	9	9	9	10	10
Dental Services	11	12	12	12	12	12	12	12	12	12	11
Other Health, Rehabilitation, and Personal Care	20	21	22	22	23	23	24	25	25	25	26
Home Health Care	9	10	11	12	13	13	14	15	15	16	17
Nursing Care Facilities and Continuing Care Retirement Communities	35	36	37	37	38	39	39	39	40	40	41
Prescription Drugs	58	63	65	68	71	71	72	69	68	67	66
Medical Equipment	12	13	14	15	16	16	16	17	17	17	18
Other Non-Durable Medical Products	11	11	12	12	13	13	13	13	14	14	15
Government Administration	13	13	14	14	13	13	13	13	14	14	15
Net Cost of Health Insurance	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8
Government Public Health Activities	28	28	28	28	29	30	31	31	29	29	29
Research	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Capital and Equipment	45	47	50	51	57	62	59	60	65	70	71
Health Care TOTAL	241	259	247	262	264	269	268	272	272	276	282
U.S. TOTAL	7073	7308	7345	7182	7308	7306	6836	6849	6727	6502	6673
Health Care % of U.S. GHG Emissions	7.2%	7.2%	7.2%	7.6%	8.0%	8.6%	8.2%	8.6%	8.2%	8.9%	8.6%

* U.S. national emissions are from the annual US Greenhouse Gas Emissions Inventory conducted by the USEPA.
doi:10.1017/jhe.2015.001

Environmental Impacts of the U.S. Health Care System and Effects on Public Health, Eckelman og Sherman, 2016

3

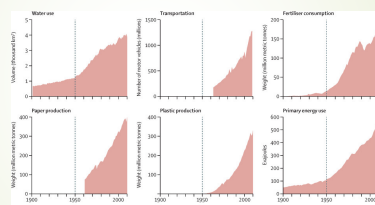
Áhrif mannkyns á náttúru jarðar

- Eyðing og/eða umbreyting kerfa í náttúrunni – loft, haf og land
- Útrýming dýra- og gróðurtegunda
- Alvarleg ógnun við heilsu og velliðan mannkyns
- Mikilvægt að greina þær ógnanir

Environmental Impacts of the U.S. Health Care System and Effects on Public Health, Eckelman og Sherman, 2016

4

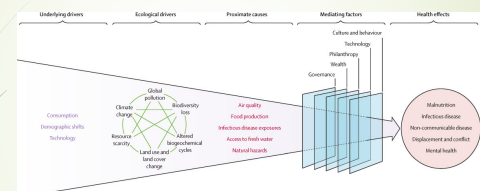
Neysla á síðustu 100 árum

Planetary health: protecting human health on a rapidly changing planet, Myers, 2018

5

Áhrif breytinga af mannavöldum á heilsu

Planetary health: protecting human health on a rapidly changing planet, Myers, 2018

6

7

Sjálfbær framtíð

- Ekki nóg að draga úr hnignun náttúrunnar
- Sjálfbær framtíð er aðeins möguleg með mikilvægum umbreytingum sem ráðast á rót vandans þ.e. tengsl hagkerfa, samfélaga og menningar, búsetu, stjórnmála, stofnanir og tækni

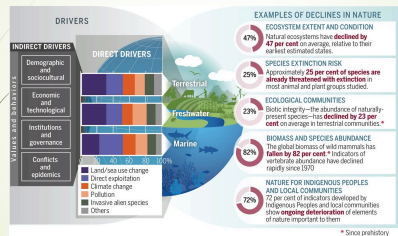

Pervasive human-driven decline of life on Earth points to the need for transformative change
Diaz o.fl., 2019

7

8

Áhrif á náttúruna

Pervasive human-driven decline of life on Earth points to the need for transformative change
Diaz o.fl., 2019

8

9

Sjúkrabjálfun og umhverfið

- Nauðsynlegt að líta á heilsu og heilbrigðisþjónustu í viðara samhengi
- Öðruvísi nálgun en við erum vön sem sjúkrabjálfarar (environmental physiotherapy)
 - Áhersla á vistvæna vitund / hegðun
 - Virðing fyrir öðru lífi
 - Hafa þetta í huga í heilbrigðisþjónustunni
 - Þarf þrugglega að "gera" eitthvað og þá hvernig?

Environmental physiotherapy and the case for multispecies justice in planetary health
Maric og Nicholls, 2021

9

10

Vestræn læknavísindi

- Fólk er tekið útúr eigin aðstæðum, frá heimilum sínum og samfélögum
- Lífið á að sjúkdómurinn eða kvillinn sé hluti af mannslíkanum sjálfum – en ekki að kvillinn geti verið hluti af umhverfinu sem ytri breyta
- Ekki lífið á fólk sem hluta af vistkerðunni
 - Fólk mengast, sýkst eða veikt á annan hátt.
 - Mannslíkaminn hýsill fyrir veikindi og sjúkdóma eins og berka, flensu, mænuótt, kíleru, malaríu, covid

Environmental physiotherapy and the case for multispecies justice in planetary health
Maric og Nicholls, 2021

10

11

Vestrænt heilbrigðiskerfi

- Vestrænt heilbrigðiskerfi framleiðir vörur án þess að hugsa um hvaða áhrif það hefur á umhverfið og vistkerfið:
 - Þjófdaframlidd lyf sem er framvisað í massavis
 - einnota áhöld til hreinsunar (Covid!),
 - lækningatæki sem krefjast mikillar orku og nýtingu auðlinda.
- Vestræn læknavísindi hafa dregið í efa leiðir af öðrum uppruna, umhverfisvænni aðferðir sem hafa verið notaðar í aldaðar

Environmental physiotherapy and the case for multispecies justice in planetary health
Maric og Nicholls, 2021

11

12

Sjúkrabjálfun sem fag

- Aukin umræða en lítið um rannsóknir á tengslum umhverfis/lífkerfis/vistkerfis, heilsu/veillðan og færni
- Vitum þó að starfsumhverfið er mikilvægt
 - ekki bara stóllinn og borðið heldur loftgæðin, birtan o.þ.h.
- Sjúkrabjálfun á áyrum er fyllilega ný grein
- Sjúkrabjálfun er að miklu leyti „low-carbon“
 - Snerling, hreyfing og samskipti

Environmental physiotherapy and the case for multispecies justice in planetary health
Maric og Nicholls, 2021

12

13

Environmental physiotherapy

"We envisage environmental physical therapies as discrete, but interconnected approaches to health, functioning and the environment, that can flexibly move between these communities, and create unique collaborations and contributions to the broader field."

Sérgrein sem miðar að því að tengja saman heilsu, færni og áhrif umhverfis – og skapa grunn til dýpka og breikka fagsviðið

Environmental physiotherapy and the case for multispecies justice in planetary health
Maric og Nicholls, 2021

13

14

Græn svæði og verkir

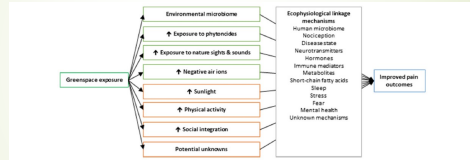

Fig. 1. Conceptual model linking greenspace exposure to pain outcomes. Not shown are additional potential pathways joining different ecophysiological linkage mechanisms.

Exposure to greenspaces could reduce the high global burden of pain
Stanhope o.fl., 2020

14

15

EPA – markmið

1. Hvetja til rannsókna og tengja kenningar í sjúkrabjálfun (-fræðum) og lífhús/vískertu jarðar og heilsu
2. Vera opin fyrir öllum hugmyndum, leiðum og kerfum sem yta undir rannsóknir, þróun og ástundun á umhverfisvænni og umhverfistengdri sjúkrabjálfun
3. Skora á sjúkrabjálfa að lifa gagnvinnu í eigin barm og horfast í augu við að faglig hefur í gegnum tíðina horft á mannslífinu án samhengis við náttúruna og ekkí lítið á hana sem hluta af lífhúsi jarðar / vískertinu
4. Koma á framfæri nýjustu rannsóknum og þróun á umhverfis-sjúkrabjálfun
5. Styðja við rannsóknir og þróun á slíkum rannsóknum
6. Auka skilning og koma á lagatimar sjálfbærni í umhverfinu (sbr Heimsmarkmið 5b) í rannsóknum, starfi og menntun sjúkrabjálfa
7. Þróa stefnu innan sjúkrabjálfunar (og utan) sem tengist vístvænni heilsu
8. Hvetja til uppbyggjandi samstarfs og hugmynda sem yta undir umhverfisvæna sjúkrabjálfun

15

16

A physiotherapy clinic on Vancouver Island blazes a trail in eco-friendly clinic design. Dockside Physiotherapy

by Ryan Thomas | Jan 22, 2020

After launching the EPA a few months ago, it quickly became clear that one of the topics that had huge interest behind them was about what...

As a physio, I've always been drawn to lung disease, or perhaps it would be more accurate to say I'm drawn to people who are suffering with lung...

From the body as physical therapy to environmental physiotherapy

by Filip Marks | Dec 23, 2019

Fitting the time of reflection that is this time of the year, over the last few weeks I've been reflecting a bit on what it is that actually brought...

15 ways to practise environmental physiotherapy

by Filip Marks | Oct 30, 2019

As we embark on the journey of developing and practicing an environmentally responsible physiotherapy, it seems of paramount importance to recognize...

It's raining needles - How can physiotherapists who practice acupuncture foster a healthier environment?

by Les Kingsley | Jul 4, 2021

The plastic crisis has concerned us for decades as both landfill and incinerated waste continue to pollute the environment and pose health risks...

A call to include a perspective of sustainable development in physical therapy research

by Anneke Pabst | Apr 22, 2021

It is about time physiotherapists realize our potential as a profession that could make vital contributions to sustainable development, in...

You are already practicing environmental physiotherapy whenever you recommend physical activity (and here is how)

by Filip Marks | Sep 16, 2019

Recommending physical activity is at the core of physiotherapy at the moment, and for good reason. So what are...

16

17

Ykkar ígrundun (5%)

- Einstaklingsverkefni
- Hvað finnst ykkur?
 - Skiptir þessi þekking máli fyrir sjúkrabjálfa? Rösktyðjið
 - Hver eru mikilvægustu atriðin sem komu fram? Af hverju finnst ykkur þessi atriði mikilvæg?
 - Var eitthvað sem kom ykkur á óvart? Hvað og af hverju?
 - Tenging við íslenskar aðstæður? Hvar eru sjúkrabjálfa á Íslandi stödd í þessu samhengi?
- Lengd 500 orð (+/-)
- Skil í Canvas 7.september

17